

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग,
शासन निर्णय, क्रमांक : आरसीटी-११/२००३/प्र.क्र.१४४/ई-१
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक : १४ जुलै, २००८

- वाचा : १) केंद्र शासनाचा अपंग व्यक्ती (समान संधी, संपूर्ण सहभाग व हक्कांचे संरक्षण)
अधिनियम, १९९५.
२) शासन परिपत्रक, सा.प्र.क्र. क्रमांक : एसआरव्ही-१०९७/प्र.क्र.१२/९७/१६-अ,
दिनांक २/५/१९९८.
३) शासन निर्णय, म.व.व.वि., क्रमांक : आरसीटी-११/२००३/प्र.क्र.१४४/ई-१,
दिनांक ८ सप्टेंबर, २००४ .

प्रस्तावना :

वरील अ.क्र.१ च्या अधिनियमान्वये शासकीय आस्थापनेमध्ये अपंग व्यक्तींसाठी पदे आरक्षित ठेवण्याची तरतूद करण्यात आली आहे. त्यानुसार सामान्य प्रशासन विभागाच्या वरील क्र.२ च्या परिपत्रकान्वये सरळसेवा प्रवेशाने नेमणूक करताना अपंगांसाठी ३% आरक्षण निश्चित करण्यात आले आहे. महसूल व वन विभागाच्या शासन निर्णय क्र.आरसीटी ११/२००३/प्र.क्र.१४४/ई-१, दिनांक ८ सप्टेंबर, २००४ नुसार उपजिल्हाधिकारी व तहसिलदार संवर्गात सरळसेवा भरतीसाठी ३% आरक्षण निश्चित करण्यात आले आहे. या ३% आरक्षणाप्रमाणे १) अंशतः दृष्टीदोष, २) अंशतः कर्णबधिर व ३) एका पांयाचे अघु या प्रवर्गासाठी प्रत्येकी १% प्रमाणे आरक्षण विहित केले आहे. या प्रवर्गासाठी अपंगत्वाचे निकष नमूद करण्याचा मुद्दा शासनाच्या विद्यारब्धीन होता.

दरम्यान नॅशनल फेडरेशन ऑफ ब्लाइंड विरुद्ध महाराष्ट्र शासन या जनहित याचिका क्र.१२९/०३ च्या सुनावणी प्रसंगी मा.उच्च न्यायालयाने सामाजिक न्याय विभागांतर्गत असलेल्या पुनर्रचित तज्ञ समितीने सुयोग्य मदनिश्चितीच्या शासन निर्णयाचे पुनर्विलोकन करावे व पुनर्विलोकन केल्यानुसार शासन निर्णयाचे मसुदे मा.उच्च न्यायालयाच्या मान्यतेसाठी सादर करून मा.उच्च न्यायालयाच्या मान्यतेनंतरच ते निर्गमित करावे असे आदेश दिले आहेत. मा.उच्च न्यायालयाच्या आदेशानुसार पुनर्रचित तज्ञ समितीने केलेल्या पुनर्विलोकनास अनुसरून सुधारित शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे.

शासन निर्णय :

वरीलप्रमाणे विहित केलेल्या अपंगांच्या प्रवर्गांना नेमणूक देताना अपंगत्वाचे निकष व व्याख्या या वरील क्र.१ येथे नमूद केलेल्या केंद्र शासनाच्या अधिनियमानुसार निश्चित केल्याप्रमाणे आहेत. सदर निकष पुढीलप्रमाणे आहेत :-

१) अंशतः दृष्टीदोष (Partially Sighted/Low Vision) :- Visual acuity not exceeding 6/60 or 20/2000 (snellen) in the better eye with correcting lenses or limitation of the field of vision subtending an angle of 20 degree or worse असे निकष आहेत.

२) अंशतः कर्णदधिर (Partially Deaf) :- Person having loss of sixty decibels or more in the better ear in the conversational range of frequencies असे निकष आहेत.

३) एका पांयांने अधु (One Leg) / एका हाताने अधु (One Arm) :- 40% & above असे निकष आहेत.

२. उपजिल्हाधिकारी व तहसिलदार संवर्गात सरळसेवा प्रवेशाने अपंगांसाठी नेमणुक करताना अपंगांच्या प्रवर्गानुसार यरीलप्रमाणे निश्चित केलेल्या निकषांच्या आधारे अपंगांच्या नेमणुका करण्यात याव्यात. अपंग व्यक्तींसाठी संबंधित जिल्ह्यामध्ये शासकीय रुग्णालयातील प्राधिकृत केलेल्या वैद्यकीय तज्ञांचे प्रमाणपत्र आधारभूत घरण्यात यावे.

हे आदेश सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रिडा व विशेष सहाय्य विभाग आणि सामान्य प्रशासन विभागाच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत असून, त्याचा संगणक सांकेतांक क्रमांक २००८०७१४१०४८३२००९ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(संजय बनकर)

कार्यासन अधिकारी,
महसूल व वन विभाग.

प्रति,

प्रधान सचिव (सा.प्र.वि.), मंत्रालय, मुंबई - ३२.

प्रधान सचिव (सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रिडा व विशेष सहाय्य विभाग),

मंत्रालय, मुंबई - ३२.

सर्व विभागीय आयुक्त.

सर्व जिल्हाधिकारी.

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग (पत्राने)

मा.मुख्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव.

मा.मंत्री यांचे खाजगी सचिव.

सर्व मंत्रालयीन विभाग.

महसूल विभागातील सर्व कार्यासने, म.व.व.वि., मंत्रालय, मुंबई - ३२.

निवडनस्ती ई-१ कार्यासन, म.व.व.वि., मंत्रालय, मुंबई - ३२.